

СТАНОВИЩЕ

ОТ ПРОФ. ДФН БОЙКА ЦИГОВА,
ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ ЗА ПРИСЪЖДАНЕ НА ОБРАЗОВАТЕЛНА И НАУЧНА СТЕПЕН
„ДОКТОР“ ПО СПЕЦИАЛНОСТ 05.04.35 „ЕЗИЦИ НА НАРОДИТЕ НА АЗИЯ, АФРИКА И
АМЕРИКА“(ЯПОНСКО ЕЗИКОЗНАНИЕ)

ЗА ДОКТОРАНТА АНТОН СТОЙЧЕВ АНДРЕЕВ
И ДИСЕТАЦИОННИЯ МУ ТРУД „СИСТЕМА ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ НА СОЦИАЛНО-ЛИЧНОСТНИ
ОТНОШЕНИЯ В ЯПОНСКИЯ ЕЗИК“

Обект на изследване в представения за защита дисертационен труд е системата за изразяване на социално-личностни отношения в японския език, с оглед на нейните структурни особености, функциониране и усвояване.

Чрез задълбочени анализи, подкрепени със собствени изводи, позовавания на авторитетни източници и критични оценки, докторантът е успял убедително да докаже, че от структурна гледна точка категориите *адресив* и *хоноратив* са основни за системата за изразяване на междуличностни отношения. Според него, тази система „маркира психологическото разстояние, възприемано от адресанта като съществуващо между членовете на триадата адресант – адресат/адресати – референт/референти.“(с.40). Освен с общия профил на тезата си за същността и съдържанието на системата, Антон Андреев има свой принос и в осмислянето на множество фактори, които според него управляват нейната употреба. Класифицирайки тези фактори като основни и второстепенни, а основните - като вертикални (йерархични) и хоризонтални (нейерархични), той обосновава тяхната обща йерархия. С приносен характер в теоретичен план са също и анализите на резултатите от анкетните проучвания на групи от японски студенти (4 различни групи) и анкетни интервюта на ученици (на възраст м/у 6 и 12 години), инициирани и лично проведени от докторанта. Чрез тях той установява, че на практика средствата на системата се усвояват в определен ред, като адресивът се усвоява преди хоноратива и уважителните форми преди скромните, а също така и че „действието им зависи от лингвистичната култура на всяка изследвана микрогрупа.“(Автореферат, с.18).

За да се очертае точната рамка и конкретните параметри на изследването, още в началото на дисертационния труд е направен обстоен преглед на основната литература по въпроса. Обзорът на трудовете и вижданията на автори като Д. Родригес, Р. Чембърлейн, Д. Мацушита, Й. Ямада, М. Токиеда, А. Миками, Ш. Харада, Вл. Алпатов не изчерпва широкия обхват на използвания в изложението богат референтен материал, съдържащ всички основни концептуални подходи, възгледи и идеи в японската и световна лингвистика за същността, структурата и функционирането на системата. Съществен принос на Антон Андреев е, че подлага на критично преосмисляне отделни възгледи за т.н. *кейго*/системата за вежливост в японския език и по-конкретно – проблема за учтивите стратегии в теорията на Пенелопе Браун и Ст. Левинсон. Откроявайки спорните страни на тази теория, докторантът аргументирано предлага собствен модел на два типа учтивост – „компенсираща“ (по смисъла на теорията) и „позиционираща“, която според него кодира системата за изразяване на социално-личностни отношения и не изключва използването на компенсиращи учтиви стратегии в японската речева практика.

В качеството си на научен ръководител не бих пропуснала възможността да отбележа своето удовлетворение от стила на работа на Антон Андреев през целия период на протичане на докторантурата му. Той прояви впечатляващо постоянство и добросъвестност както в предварителните проучвания, така и в разработването на темата си. Дисертационният му труд показва, че той се е отнесъл с подобаваща отговорност към всяка от изследователските задачи, които си е поставил и с внимание към всеки детайл от изложението. Бих искала да подчертая, че А. Андреев прояви максимална самостоятелност в написването на дисертационния си труд. Достойнствата на труда се открояват както в теоретичен план, така и с неговата приложимост в обучението на студентите-японисти и за тяхната филологическа подготовка като бъдещи специалисти. Този немаловажен факт потвърждава убеждението ми, че усилията на докторанта, насочени към задълбочено и аргументирано изясняване на същностните особености на системата, имат сериозен коефициент на полезност в българската японистика.

Антон Андреев е дипломант от първия випуск на специалност Японистика в СУ „Св. Климент Охридски“ (1995 г.). През 1997-1998 г. е преподавал социолингвистика и практически японски език. След шест години (1998-2004) редовно обучение в японския университет „Тохоку“ (гр. Сендай) по програма на Японското правителство, придобива

втора магистърска степен, този път по специалност методика на преподаването на японски език (направление „езикознание“). Освен че владее японски език писмено и говоримо на много високо ниво, професионалната му квалификация на изключително способен японист е пряко свързана с преподавателската практика. Понастоящем е единственият щатен езиковед в специалност Японистика на СУ „Св. Климент Охридски“. Чете лекции и води упражнения по японско езикознание, фонетика, графика и лексикология на съвременния японски език, морфология и синтаксис на съвременния японски език и теория на превода от японски на български език. Високата степен на академична натовареност не се ограничава само в рамките на хорариума му. Докторантът организира студентски уъркшопи, инициира разнообразни форми на извънаудиторни консултации по японски език, на сътрудничество със студенти и преподаватели от японски университети чрез периодически срещи и разговори в преки конферентни връзки в Интернет пространството. Член е на комисия за избор на кандидати в конкурсни специализации на студенти по ежегодни програми на японски университети, с които СУ „Св. Климент Охридски“ има договорни споразумения. Антон Андреев се справя успешно с изпълнението на отговорни задачи в проектната и организационна дейност на специалност Японистика.

Докторантът е участвал с доклади и научни съобщения в няколко национални и международни научни форуми и докторантски уъркшопи в България, Япония, Великобритания и Естония. Има шест научни публикации, свързани с темата на дисертацията. Член е на Европейската Асоциация по Японистика.

В заключение: Отчитайки постигнатите резултати в теоретичен план и приложените експериментални форми на проучване за целите на анализа, давам своята **ПОЛОЖИТЕЛНА ОЦЕНКА** за качествата на дисертационния труд „СИСТЕМА ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ НА СОЦИАЛНО-ЛИЧНОСТНИ ОТНОШЕНИЯ В ЯПОНСКИЯ ЕЗИК“ и убедено ще гласувам на автора му Антон Андреев да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“.

Член на научното жури и научен ръководител:

/Проф. дфн Б. Цигова/

31. 01. 2012